

توراه اور • پاراشاها ویגש • مامار 1

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו'

«و یهودا به او نزدیک شد»

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربّه، رب لیوی ییتسخاک

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/vayigash/1

1 ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו'. הנה כתיב קורות בתינו ארזים וגו'. והנה י"ל [יש לומר] ההפרש

בין המשכן לבית עולמים שהמשכן הי' [היה] מארזים

«يهودا (יהודה) به او نزدیک شد و گفت: «خواهش می‌کنم (بی)، سرورم» و الی آخر. اکنون نوشته شده است: «تیره‌های خانه‌های ما از سرو است» و الی آخر. اینک می‌توان گفت که تفاوت میان خیمه اجتماع (משכן, Mishkan) و خانه جاودان (بیت عולמים, Beis Olamim) این است که خیمه اجتماع از چوب سرو بود،

כמ"ש עצי שטים עומדים והמכסה הי' [היה] מיריעות עזים ועורות אילים ועורות תחשים כו' והבהמ"ק

[והבית המקדש] הי' [היה] מאבנים ועפר דוקא

چنان‌که نوشته شده است: «چوب افاقیا، راست برپا»، و پوشش آن از پرده‌هایی از موی بز و از پوست قوچ‌ها و پوست تَحش‌ها بود و الی آخر؛ حال آن‌که بیت‌المقدس از سنگ و خاک، به‌خصوص، ساخته شده بود

(שאסור לעשות בו עץ בולט ואכסדראות של עץ כמ"ש הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] פ"א מהל' [מהלכות] /

מהלכה] בית הבחירה וע' בס' החינוך מצוה תצ"ב) רק שהיו כלונסאות של ארז בתקרת האולם כו'

(زیرا ساختن چوب بیرون‌زده یا رواق‌های چوبی در آن ممنوع است، چنان‌که رامبام (رمב"ם) در فصل ۱ از قوانین خانه برگزیده می‌نویسد؛ و بنگرید به سفر هخینوخ (ספר החינוך)، فرمان (מצוה, mitzvah) ۴۹۲)، جز آن‌که تیره‌های سرو در سقف تالار اَلام (اולם, Ulam) بود و الی آخر

וצ"ל זה מפני מה במשכן היו הארזים עיקר בבנין והעפר הי' [היה] רק בקרקע המשכן למטה.

و باید فهمید: چرا در خیمه اجتماع، سروها بخش اصلی ساختمان بودند و خاک تنها در کف خیمه اجتماع، در پایین، قرار داشت؟

ובמקדש נהפוך הוא שהיו האבנים והעפר העיקר שאפי' [שאפילו] הגג הי' [היה] מהן ולא היו עצים רק

כלונסאות של ארז הנ"ל שהיו טפלים לעיקר הבנין.

اما در بیت‌المقدس عکس این بود: سنگ‌ها و خاک بخش اصلی را تشکیل می‌دادند، چنان‌که حتی بام نیز از آن‌ها بود، و هیچ چوبی در آن نبود، جز تیره‌های سروی که پیش‌تر یاد شد و در برابر ساختمان اصلی فرعی بودند.

2 והענין כי הנה ידוע שיש בכל עולם ד' בחי' דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] והדומם הוא למטה במדרגה

מצומח והצומח למטה מן החי כו'

توضیح این است که، چنان‌که معروف است، در هر عالمی چهار مرتبه وجود دارد: بی‌جان (דומם, domem)، روینده (צומח, tzomeach)، حیوانی (חי, chai) و گویا (מדבר, medaber). مرتبه بی‌جان از مرتبه روینده فروتر است و مرتبه روینده از مرتبه حیوانی فروتر، و الی آخر.

והעילוי שבכולם הוא בחי' המדבר ולכאורה תמוה דא"כ מפני מה הארץ דוקא תוציא צמחה שהצומח יהי' [יהיה] גדל ונולד ונמשך מעפר הארץ הלא הצומח הוא למעלה מהדומם שהוא העפר.

و برترین همه آنها مرتبه انسان گویاست. در نگاه نخست، این مسئله شگفت آور می نماید: اگر چنین است، چرا به خصوص زمین است که «رویدنی خود را می رویاند»، به طوری که روینده از خاک زمین رشد می کند، زاده می شود و از آن پدید می آید؟ مگر روینده از بی جان، یعنی خاک، بالاتر نیست؟

אך הענין דלא ראי זה כראי זה שאע"פ [שאף על פי] שהדומם למטה במדרגה מן הצומח עכ"ז [עם כל זה] יש בו מעלה יתירה מצד שרשו שלמעלה מבחי' צומח וחי כו'.

اما حقیقت این است که کیفیت این یکی مانند کیفیت آن دیگری نیست: هرچند بی جان از روینده فروتر است، با این همه، به سبب ریشه اش که بالاتر از مرتبه روینده و حیوانی است، برتری افزوده ای دارد، و الی آخر.

דהנה ידוע מחלוקת התנאים בגמ' [בגמרא] (חגיגה יב.) חד אמר שמים קדמו לארץ כמ"ש בראשית ברא כו' את השמים ואת הארץ

זیرא اختلاف عالمان משנא (תנאים، Tannaim) در گמרא (גמרא، Gemara)، در חגיגה 12a، معروف است: یکی می گوید آسمان ها پیش از زمین بودند، چنان که نوشته شده است: «در آغاز [ה'] آفرید»، و الی آخر، «آسمان ها و زمین».

וח"א [וחלק א'] ארץ קדמה כמ"ש ביום עשות כו' ארץ ושמים ואלו ואלו דא"ח [דברי אלקים חיים] שבמחשבה ארץ קדמה לשמים וכשברא ברא השמים תחלה.

و دیگری می گوید زمین پیش از آسمان ها بود، چنان که نوشته شده است: «در روزی که [ה'] ساخت»، و الی آخر، «زمین و آسمان ها». و هر دو دیدگاه، سخنان **אלקים** زنده (**אלקים**، Elokim) هستند: در اندیشه، زمین پیش از آسمان ها بود؛ و هنگامی که آفرید، نخست آسمان ها را آفرید.

3 והענין כי סוף מעשה במח' תחלה פי' כי הארץ לפי שהיא סוף מעשה ע"כ שרשה במח' היא בבחי' תחלת המחשבה

توضیح این است که «آنچه در عمل آخر است، در اندیشه نخست است». یعنی چون زمین در عمل آخرین است، ریشه آن در اندیشه در مرتبه آغاز اندیشه قرار دارد،

אבל השמים שהם תחלת המעשה הם אחרוני במחשבה כי זהו הכלל שהסוף מעשה עולה תחלה במחשבה ולכך הצומח למעלה מהדומם

حال آنکه آسمان‌ها که در عمل نخست‌اند، در اندیشه آخرین‌اند. زیرا قاعده این است که آنچه در عمل آخر است، در اندیشه نخست برمی‌آید. ازاین‌رو مرتبة نباتی از مرتبة جمادی بالاتر است،

וכן החי למעלה מהצומח כו' שזהו כפי סדר השתלשלות דדצח"מ [דדומם צומח חי מדבר] בעולמות שבחי' הדומם ועפר הארץ הוא בחי' סוף מעשה וצומח וחי למעלה ממנו במדרגה

و به همین‌سان، حیوان از نبات بالاتر است و الی آخر؛ زیرا این مطابق ترتیب زنجیره نزولِ عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) در عوالم، یعنی ترتیب جماد، نبات، حیوان و متکلم است؛ در این ترتیب، مرتبة جماد و خاک زمین، مرتبة «آخرین در عمل» است و نبات و حیوان از آن مرتبه بالاترند.

وهוא ענין שמים קדמו לארץ. ומ"מ מצד שרשן במחשבה הקדומה הרי ארץ דוקא קדמה לכולם במחשבה.

و این معنای «آسمان‌ها بر زمین پیشی گرفتند» است. باین‌همه، از حیث ریشه آنها در اندیشه ازلی، این زمین است که به‌ویژه در اندیشه بر همه آنها پیشی گرفته است.

לכן דוקא בה יש הכח והיכולת להוציא צמחה מצד שרשה הנעלה ולכן הצומח והחי והמדבר כולם מקבילים ממנה כו':

ازاین‌رو، به‌ویژه در آن است که نیرو و توان «رویاندن روییدنی خود» وجود دارد، به‌سبب ریشه والای آن؛ و ازاین‌رو نبات، حیوان و متکلم همگی از آن دریافت می‌کنند و الی آخر.

4 והנה במשכן לא היה נמצא עדיין תכלית השלימות שהיה רק דירת עראי של הקב"ה. כמ"ש ואהיה מתהלך באהל ובמשכן כו'.

اکنون، در خیمه‌گاه (משכן, Mishkan)، کمال نهایی هنوز وجود نداشت؛ زیرا این تنها سکونتگاهی موقت برای ה' بود، چنان‌که نوشته شده است: «در خیمه و در משכן رفت‌وآمد می‌کردم» و غیره.

לכך נעשה כפי אופן סדר השתלשלות העולמות איך שנבראו כסדרן שבזה שמים קדמו לארץ.

ازاین‌رو، آن مطابق با الگوی ترتیب زنجیره نزولِ عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) ساخته شد؛ همان‌گونه که عوالم به ترتیب خود آفریده شدند، ترتیبی که در آن آسمان‌ها بر زمین تقدم داشتند.

5 ולכן כותלי המשכן היו מקרשים שהן בחי' צומח. ורק קרקע המשכן הי' [היה] מעפר. שזהו כמו שהוא

בהשתלשלות שהצומח למעלה מן הדומם

ازاین رو، دیوارهای خیمه مقدس (משכן, Mishkan) از تخته‌هایی ساخته شده بودند که از مرتبه گیاهی‌اند، و تنها کف משכן از خاک بود. زیرا چنین است در زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus): مرتبه گیاهی بالاتر از مرتبه بی‌جان است.

ولכן נעשו הקרשים מארזים שהארז גדל בגובה מאד שזהו בחי' העליונה שבצומח כו' למעלה מעלה מבחי' הדומם שאין בו תוספת וגידול כלל.

ازاین رو، تخته‌ها از درختان سدر ساخته شدند، زیرا درخت سدر بسیار بلند می‌شود؛ این مرتبه برتر گیاهی است و غیره، و بسیار بالاتر از مرتبه بی‌جان، که در آن هیچ افزایش و رشدی نیست.

6 והמכסה על המשכן היה מיריעות ומעורות אילים ותחשים כו' שהוא בחינת החי שלמעלה במדרגה גם מבחי' הצומח.

پوشش روی خیمه‌گاه (משכן, Mishkan) از پرده‌ها و پوست قوچ‌ها و پوست تחשים (tachashim) و جز آن بود؛ و این مرتبه حیوانی است که از مرتبه نباتی نیز بالاتر است.

לפיכך היריעות שהם בחי' המקיפים שהיו פרושי' [פרושים] על כותלי המשכן היו מבחי' חי שהוא למעלה / למעלה] מבחי' צומח שממנו נעשו כותלי המשכן.

ازاین رو، پرده‌ها که مرتبه پیرامون‌گیرها (מקיפים, makifim) بودند و بر دیوارهای خیمه‌گاه گسترده شده بودند، از مرتبه حیوانی بودند؛ مرتبه‌ای که بالاتر از مرتبه نباتی است، همان مرتبه‌ای که دیوارهای خیمه‌گاه از آن ساخته شده بودند.

נמצא שכ"ז [שכל זה] נעש' כפי סדר מעלת ומדרגת ההשתלשלות בהשתלשלותן ובריאותן מלמעלה מ"ט [למעלה למטה] שהוא בחי' שמים קדמו כו'.

پس برمی‌آید که همه این‌ها مطابق ترتیب برتری و مرتبه زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) ساخته شده بودند؛ همان‌گونه که عوالم از بالا به پایین نزول می‌یابند و آفریده می‌شوند، که همان مرتبه «آسمان‌ها پیشی گرفتند» و جز آن است.

אבל במקדש היה נמצא בו תכלית השלימות כי היה דירת קבע של הקב"ה כמ"ש זאת מנוחתי עדי עד שהי' [שהיה] מעין עוה"ב [עולם הבא] מה שיהי' [שהיה] באלף השביעי כשהי' [כשהיה] מנוחה לחיי העולמים שאז תתעלה הארץ עליונה שהיא בחי' מל' דאצי' להיות למעלה מכולם.

اما در معبد (מקדש, Mikdash), کمالِ نهایی حضور داشت؛ زیرا سکونتگاه دائمی הקב"ה بود، چنان که نوشته شده است: «این است جایگاه آرامش من تا ابد». زیرا این معبد نمونه‌ای پیشاپیش از جهان آینده بود؛ از آنچه در هزارهٔ هفتم خواهد بود، هنگامی که «آرامش برای حیاتِ جاودان» برقرار شود. آن‌گاه زمینِ برین، که مرتبهٔ فرمانروایی (ملכות, Malchus) در عالم صدور (אצילות, Atzilus) است، برکشیده خواهد شد تا از همهٔ آن‌ها بالاتر قرار گیرد.

7 וכמ"ש אשת חיל עט"ב [עטרת בעלה] שתהי' [שתהיה] עטרת לע"ל [לעתיד לבוא] לז"א דאצילות. והיינו מצד שרשה שעלתה במחשבה הקדומה תחלה ארץ קדמה לשמים.

و چنان که نوشته شده است: «زن بافضیلت تاجِ شوهر خویش است»؛ در زمانِ آینده، او تاجِ صفاتِ عاطفی (ז"א / زعیر انפין, Z'eir Anpin) در عالمِ صدور (אצילות, Atzilus) خواهد بود. و این به سببِ ریشهٔ اوست که نخست در اندیشهٔ ازلی پدیدار شد: «زمین بر آسمان پیشی گرفت.»

לכן אף בבהמ"ק [בבית המקדש] שהי' [שהיה] מעין עוה"ב [עולם הבא] נעשה עיקר הבית מאבנים ועפר שהם בחי' דומם שאף הגג והמעזיבה שהיא בחי' המקיף נעשה מאבנים ועפר ולא מארזים

از این رو، حتی در بیت همیقداش (בית המקדש, Beis HaMikdash؛ معبد مقدس) که پیش‌نمونی از عالمِ آینده بود، بخش اصلی بنا از سنگ و خاک ساخته شده بود که مرتبهٔ بی‌جان‌اند؛ به گونه‌ای که حتی سقف و اندودِ بام (מעזיבה, ma'azivah؛ لایهٔ اندودِ بام) نیز که از جنبهٔ فراگیرنده (מקיף, makif) است، از سنگ و خاک ساخته شده بود، نه از درختانِ سرو.

שהוא כפי מה שיהיה לע"ל [לעתיד לבוא] שבחי' ארץ קדמה א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה] מצד שרשה כו'

این با آنچه در زمانِ آینده خواهد بود هماهنگ است؛ آن‌گاه مرتبهٔ «زمین پیشی گرفت» [همان] «زن بافضیلت، تاجِ شوهرِ خویش» [خواهد بود]، به سببِ ریشهٔ او و غیره.

רק שכלונסאות של ארז שהיה בהתקרה הם היו בחי' תמכין לבד לעיקר התקרה הנעשה מבחי' דומם וכענין תמכין דאורייתא. (ועמ"ש במ"א ע"פ מחר חדש במ"ש יהונתן לדוד ואנכי אהיה לך למשנה כו'):

تنها، تیرهای سرو که در سقف بودند، صرفاً مرتبةً تکیه‌گاه‌ها (تَمכין, tamchin؛ پشتیبان‌ها) برای سقف اصلی بودند؛ سقفی که از مرتبةً بی‌جان ساخته شده بود، مانند مفهوم «پشتیبانانِ تورات» (تَمכין دאורייתא, tamchin de'Oraisa). (و بنگرید به آنچه جای دیگری دربارهٔ آیهٔ «فردا ماہ نو است» نوشته شده، در شرح سخنِ یوناتان (یונתן) به داوود (דוד): «و من نفر دوم تو خواهم بود» و غیره.)

8 והנה נראה בעליל ג"כ בחי' זו שיש בהארץ מעלה יתירה והוא בחי' הבטול שיש בה שהיא מדרס תחת כפות רגלי הכל משא"כ הצומח שגדלים בגובה והתנשאות כו'.

اکنون این کیفیت نیز آشکارا دیده می‌شود: زمین برتری افزوده‌ای دارد، یعنی خودنفی‌گری (ביטול, bittul) که در آن هست؛ زیرا زیر کف پاهای همگان پایمال می‌شود؛ حال آنکه گیاهان، یعنی مرتبةً نباتی (צומח, tzomeach)، چنین نیستند و به سوی بلندی و سربرافرازی می‌رویند و مانند آن.

ובטול זה נמשך מצד שרשה הנעלה במחשבה שהמחשבה היא בחי' חשב מ"ה [מה] שהוא תכלית הבטול כמ"ש מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] ונחנו מ"ה [מה].

و این خودنفی‌گری از ریشهٔ بلندمرتبهٔ آن در اندیشه سرچشمه می‌گیرد؛ زیرا اندیشه (מחשבה, machshavah) مرتبةً **חשב מה** (chashav mah؛ «چه؟») است که نهایتِ خودنفی‌گری است؛ چنان‌که موسی (משה, Moshe) ربینو، درود بر او باد، گفت: «و ما چه هستیم؟» (מה, mah).

ومشم נמשך ומתלבש בחי' הבטול בארץ ומצד זה תתעלה לע"ל [לעתיד לבוא] להיות עט"ב [עטרת בעלה] לכן היה בהמ"ק [בית המקדש] מאבנים דוקא

و از آنجا کیفیتِ خودنفی‌گری به پایین کشیده می‌شود و در زمین جامه می‌پوشد؛ و به همین سبب، زمین در روزگار آینده بر افراشته خواهد شد تا «تاج شوهرش» شود. ازاین‌رو، معبد مقدس (بیت המקדש, Beis HaMikdash) مشخصاً از سنگ ساخته شده بود.

(וכמ"ש ג"כ במ"א ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית דלכך אמרו בגמרא על כורש שהחמיץ במה שחזר וצוה לערב בחי' צומח בבהמ"ק [בבית המקדש] נדבכין די אבן גלל תלתא ונדבך די אע חדת כו' כי צ"ל כולו באבנים דוקא מטעם הנ"ל.

(چنانکه در جایی دیگر نیز، درباره آیه «مزموری، سرودی برای تقدیس خانه» نوشته شده است: به همین سبب، در گمارا (گمرا، Gemara) درباره کورش (کورش، Cyrus؛ Koresh) گفتند که به تباهی گرایید، زیرا دوباره فرمان داد کیفیت نباتی را با معبد مقدس درآمیزند: «سه ردیف سنگ‌های بزرگ و یک ردیف چوب تازه» و مانند آن. زیرا معبد باید مشخصاً یکسره از سنگ می‌بود، به همان دلیلی که در بالا گفته شد.

ובתפלה הוא בחי' השתחוואות שבשמ"ע [שבשמונה עשרה] קול דממה דקה. בחי' דומם ואותיות התפלה הם בחינת דומם)

و در دعا، این همان مرتبه سر فرود آوردن‌ها در نماز هجده‌برکتی (شמונה עשרה, Shemoneh Esreh) است؛ «آوایی آرام و آهسته» (کول دממה דקה, kol demamah dakah)، یعنی مرتبه بی‌جان (دومם, domem)؛ و حروف دعا نیز مرتبه بی‌جان‌اند.

משא"כ בהמשכן שנעשה כפי סדר ההשתלשלות דעכשיו שבחי' צומח למעלה מהדומם שמים קדמו כו' לכן היו הכותלי' [הכותלים] מעצי שטים והעפר היה בקרקע המשכן וכנ"ל:

اما در مورد خیمه‌گاه (משכן, Mishkan) چنین نیست؛ آن بر اساس نظم زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) چنانکه اکنون برقرار است ساخته شد؛ نظمی که در آن مرتبه نباتی بالاتر از مرتبه بی‌جان است: «آسمان‌ها پیش‌تر بودند» و مانند آن. ازاین‌رو، دیوارها از چوب افاقیا بودند و خاک در کف خیمه‌گاه قرار داشت، چنانکه در بالا گفته شد.

9 והנה זהו ג"כ ענין יוסף ויהודה. שהוא ג"כ בחי' ומדרגת שמים וארץ ובחי' צומח ودומם כו'.

اکنون، این نیز همان موضوع یوسف (یوسف) و یهودا (یهודה) است؛ آنان نیز نمایانگر مرتبه و جایگاه آسمان و زمین، و مرتبه روینده و بی‌جان‌اند، و جز اینها.

כי יוסף לשון תוספת وربוי שמתוסף והולך בהגדלה והגבהה למעלה והוא ענין בחי' צומח ובפרט בחי' הארז שגדל והולך למעלה מעלה ברום המעלות.

زیرا «یوسف» واژه‌ای به معنای افزوده‌شدن (تוספת, tosefes) و فزونی است؛ یعنی آنچه پیوسته افزوده می‌شود، رشد می‌کند و بزرگ‌تر می‌شود و بالاتر می‌رود. این همان مرتبه روینده است، و به‌ویژه مرتبه سرو که پیوسته بالاتر و بالاتر می‌روید، تا بلندترین بلنداها.

וכמ"ש צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה (והיינו בחי' ז"א דאצי' שנק' צומח לגבי המלי' שנק' דומם כמ"ש במ"א באריכות שהמדות יש בהם צמיחה וגידול אבל האותיות הן בחי' דומם כו' ובמדות יש בחי' קטנות וגדלות.

چنانکه نوشته شده است: «صالح (צדיק, tzaddik) چون نخل شکوفا می‌شود؛ چون سرو لبنان بلند می‌بالد.» (یعنی مرتبه صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) در عالم صدور (אצילות, Atzilus)، که در نسبت با فرمانروایی (מלכות, Malchus) «روینده» خوانده می‌شود؛ حال آنکه فرمانروایی «بی‌جان» خوانده می‌شود. چنانکه در جای دیگر به تفصیل آمده است، صفات عاطفی (מדות, middos) دارای رویش و رشدند، اما حروف مرتبه بی‌جان‌اند، و جز اینها. در صفات عاطفی، مرتبه‌های کوچکی (קטנות, katnus) و بزرگی (גדלות, gadlus) نیز وجود دارد.)

וזהו בחי' עץ ארז ואזוב שהאזוב הוא בחי' הקטנות והארז בחי' הגדלות כו'. וז"ש [וזהו שכתוב] כארז בלבנון ישגה כו' ویוסף בפרט הוא בחי' יסוד שעולה עד הדעת ודעת עולה עד הכתר כו'. וכשמבריא מעלה מעלה נק' ארז בלבנון כו' (

و این همان مرتبه «چوب سرو و زوفا» است: زوفا مرتبه کوچکی و سرو مرتبه بزرگی است، و جز اینها. و این معنای [آن چیزی است که] نوشته شده است: «چون سرو لبنان بلند می‌بالد»، و جز اینها. و یوسف به‌طور خاص مرتبه بنیاد (יסוד, Yesod) است که تا شناخت (דעת, Daas) بالا می‌رود، و شناخت تا تاج (כתר, Keser) بالا می‌رود، و جز اینها. و چون به سوی بالا و بالاتر امتداد می‌یابد، «سرو لبنان» خوانده می‌شود، و جز اینها.)

ויהודה הוא בחי' ארץ מלי' דאצילות שהיא בחי' הדומם דאצי'. ולכן יהודה לי' [לשון] הודאה ובטול שהדומם יש בו בחי' הבטול ביותר כנ"ל:

و יהודה مرتبه «زمین»، یعنی فرمانروایی عالم صدور است که مرتبه بی‌جان عالم صدور به‌شمار می‌آید. ازاین‌رو، «یهودا» از واژه اقرار (הודאה, hoda'ah) و خودنفی‌گری است، زیرا بی‌جان بیش از هر چیز دارای کیفیت خودنفی‌گری است، چنانکه پیش‌تر گفته شد:

10 והנה בסדר השתלשלות עתה יוסף הוא למעלה מיהודה שהרי המלי' מקבלת שפעה וחיותה מן הז"א

در ترتیب کنونی زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus)، یوسف (יוסף) از یهودا (יהודה) بالاتر است؛ زیرا فرمانروایی (מלכות, Malchus) جریان فیض و نیروی حیات (חיות, chayus) خود را از صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) دریافت می‌کند.

ולכן יוסף היה המלך במצרים שהוא בחי' צומח בחי' גידול והתנשאות והוא היה המשביר והמשפיע לכולם.

و از این رو یوسف پادشاه مصر بود، زیرا او مرتبه نباتی، مرتبه رشد و اعتلاست؛ و او غله را تأمین می‌کرد و به همگان می‌رساند.

11 ויהודה הוא המקבל. וז"ש [וזהו שכתוב] ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני. פי' שבו יומשך השפע מיוסף הצדיק וכמבואר בזוהר דויגש היינו תקרובתא עלמא בעלמא.

و יהודה (יהודה) دریافت‌کننده است. و این [معنای] آن چیزی است که نوشته شده: «و יהודה به او نزدیک شد و گفت: در من (bi, سرورم. این یعنی که فیض از یوسف (یوسف) پارسا (צדיק، tzaddik) در او فروفرستاده خواهد شد. و چنان که در زوهار (זהר) توضیح داده شده است، «نزدیک شد» (ויגש، vayigash) به معنای «نزدیک شدن عالمی به عالم دیگر» است.

דהיינו עלמא תתאה בחי' מלי' מתייחדת وנגשת לגבי עלמא עלאה בחי' ז"א לקבל השפע כו'.

یعنی عالم فرودین، مرتبه ملکوت، با عالم برین، مرتبه صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין، Z'eir Anpin)، یگانه می‌شود و به آن نزدیک می‌گردد تا فیض را دریافت کند و جز اینها.

וזהו ע"ד שהיה במשכן הצומח למעלה מהדומם כנ"ל. אבל לע"ל [לעתיד לבוא] יתעלה יהודה להיות למעלה מבחי' יוסף כמ"ש א"ח [אשת חیل] עט"ב [עטרת בעלה] מצד שרשו שעלה במחשבה תחלה כנ"ל.

و این مانند آن چیزی است که در میشکان (משכן، Mishkan) بود؛ جایی که مرتبه گیاهی بالاتر از مرتبه بی‌جان قرار داشت، چنان که پیش‌تر گفته شد. اما در زمان آینده، יהודה تعالی خواهد یافت و بالاتر از مرتبه یوسف قرار خواهد گرفت، چنان که نوشته شده است: «زنی توانمند تاج شوهر خویش است»؛ به سبب ریشه او که نخست در اندیشه برآمد، چنان که پیش‌تر گفته شد.

כי הנה מחשבה הוא חשב מ"ה [שם מ"ה] דהיינו תכלית הבטול שהוא בחי' חכ' [חכמה] דאצי' כח מ"ה [מה].

زیرا اندیشه (مחשבה، machshavah) همان «حשב מה» (chashav mah؛ «اندیشید: چه؟») است؛ یعنی نهایت خودنفی‌گری (بیטول، bittul)، که مرتبه حکمت (חכמה، Chochmah) در عالم صدور (אצילות، Atzilus) است؛ نیروی «چه» (כח م"ה، koach mah).

12 והנה אבא יסד ברתא כי ח"ע [חכמה עילאה] נקי' ירא' עלאה. וח"ת [וחכמה תתאה] שהיא המלי' היא יראה תתא'

[תתאה] וזהו אבא יסד ברתא שמבחי' יראה עלאי' [עלאה] דחכ' [דחכמה] נמשכ' [נמשכת] המלי' יראה תתאה.

اکنون، «پدر (Abba, ابا)، دختر را بنیاد نهاد.» زیرا حکمت (Chochmah, חכמה) برتر «هیبت برتر (یرאה עלאה, yirah ila'ah)» نامیده می‌شود، و حکمت فروتر که فرمانروایی (Malchus, מלכות) است، «هیبت فروتر (یرאה תתאה, yirah tata'ah)» است. و این همان «پدر دختر را بنیاد نهاد» است: از مرتبه هیبت برتر حکمت، فرمانروایی، یعنی هیبت فروتر، به‌سوی پایین امتداد می‌یابد.

ולע"ל [ולעתיד לבוא] תתעלה בחי' יראה תתאה ביראה עלאה מקורה ע"כ תהי' [תהיה] אז עט"ב [עטרת בעלה] כי הבטול הוא למעלה במדרגה מאהוי"ר [מאהבה ویرאה] דמדות הנמשכ' [הנמשכים / הנמשכין] מבחי' חו"ג [חסד וגבורה] דז"א.

و در آینده، مرتبه هیبت فروتر به هیبت برتر، که سرچشمه آن است، تعالی خواهد یافت؛ ازاین‌رو، آن‌گاه «تاج شوهرش» خواهد بود. زیرا خودنهی‌گری (bittul, بیטול) از نظر مرتبه بالاتر از عشق و هیبت (אהבה ویرאה, ahavah veyirah) صفات عاطفی (مדות, middos) است؛ صفاتی که از مرتبه مهر (Chesed, חסד) و قید و سخت‌گیری (Gevurah, גבורה) صفات عاطفی (ז"א / زعیر انפין, Z'eir Anpin) امتداد می‌یابند.

ולכך גם עכשיו יש בהארץ בחי' הבטול יותר וכנ"ל. ובחי' בטול دیرאה עלאה היא בחינת ומדרגת משרע"ה [משה רבינו עליו השלום] ונחנו מה כו'

ازاین‌رو، حتی اکنون نیز زمین از جنبه خودنهی‌گری بهره بیشتری دارد، چنان‌که پیش‌تر گفته شد. و مرتبه خودنهی‌گری هیبت برتر، همان مرتبه و جایگاه موشه (Moshe, משה) ربینو، درود بر او باد، است: «و ما چه هستیم؟» و غیره.

(וע' לקמן ע"פ יהודה אתה ומ"ש ע"פ מאמר הזהר פ' אמור ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי כו' מענין בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה. ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] פ' בראשית ד"ה להבין הטעם שנשתנה יצירת):

(و نیز بنگرید به بحث زیر، درباره آیه «یهودا (Yehudah, יהודה)، تو...» و آنچه درباره گفته زوهار (Zohar, זהר) در پاراشای إمور، ذیل آیه «و به‌راستی او خواهر من است، دختر پدرم»، و غیره، درباره این موضوع نوشته شده است: «با حکمت، زمین را بنیاد نهاد؛ آسمان‌ها را با فهم (tevunah, תבונה) استوار ساخت.» و نیز بنگرید به آنچه پیش‌تر در پاراشای برشیت (Bereishis, בראשית)، در مامار آغازشونده با «برای فهمیدن دلیل متفاوت بودن آفرینش...» نوشته شده است.)

13 וזהו מ"ש בהפטר דפ' ויגש קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה כו' ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף

עץ אפרים כו' וקרב אותם אחד אל אחד כו'

و این [معناي] آن چیزی است که در هفتارۀ پاراشای **ויגש** (Vayigash) نوشته شده است: «یک چوب (עץ, etz) برای خود بگیر و بر آن بنویس: «برای یهودا (יהודה)» و غیره؛ «و یک چوب بگیر و بر آن بنویس: «برای یوسف (יוסף)، چوبِ افرایم»» و غیره؛ «و آن‌ها را، یکی به دیگری، نزدیک کن» و غیره.

הנה אני לוקח את עץ יוסף כו' ונתתי אותם עליו את עץ יהודה כו'. עד ועבדי דוד מלך עליהם.

«اینک چوبِ یوسف را می‌گیرم» و غیره؛ «و آن‌ها را بر آن می‌گذارم، همراه با چوبِ یهودا» و غیره، تا «و داوود (دוד)، خدمتگذار من، بر آنان پادشاه خواهد بود.»

פי' כי עתה יוסף הוא למעלה מיהודה שהוא נמשל לארז אשר גדל בגובה ומתוסף והולך.

توضیح: اکنون یوسف از یهودا بالاتر است، زیرا به درختِ سدر تشبیه شده است که بلند می‌روید و پیوسته فزونی می‌یابد.

כך יוסף אליו שייכים עשרת השבטים. כמ"ש שם ושבטי ישראל חבירו נמצא הוא מרובה בשבטים יותר מיהודה.

همین‌طور یوسف: ده قبیله به او تعلق دارند، چنان‌که آنجا نوشته شده است: «و قبایل اسرائیل، یاران او هستند.» پس شمار قبایلی که به او تعلق دارند از قبایل یهودا بیشتر است.

שע"ש [שעל שם] זה נק' יוסף כי הוא הדעת עליון כו'.

از همین روست که یوسف نامیده می‌شود، زیرا او شناختِ برتر (דעת, Daas) است و غیره.

אך לעתיד לבא כשיתחברו שניהם יוסף ויהודה ביחד בתכלית היחוד האמיתי דהיינו מ"ש ויגש אליו

יהודה וכמ"ש (איוב מ"א) אחד באחד יגשו וזה יהיה לע"ל [לעתיד לבוא] אז יתעלה יהודה למעלה מיוסף

כנ"ל ע"פ א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה].

اما در زمانِ آینده، هنگامی که آن دو، یوسف و یهودا، در یگانگی حقیقی کامل به هم پیوند بخورند – و این همان [معناي] آن چیزی است که نوشته شده: «و یهودا به او نزدیک شد»؛ و چنان‌که نوشته شده است (איוב 41)، «آنان یکی به دیگری نزدیک می‌شوند» – و این در زمانِ آینده خواهد بود، آن‌گاه یهودا از یوسف بالاتر خواهد رفت، چنان‌که پیش‌تر دربارهٔ «زنی توانمند تاج شوه‌ر خویش است» گفته شد.

ולכן אז ועבדי דוד מלך על כל ישראל. וז"ש [וזהו שכתוב] ולא יכול יוסף להתאפק כו' בהתודע יוסף אל אחיו דהיינו שנתחברו יוסף ויהודה בתכלית החבור והיחוד למיהוי אחד באחד כו'.

ازاین‌رو، آن‌گاه «خدمتگذار من داوود [پادشاه] بر سراسر اسرائیل خواهد بود.» و این همان [معنای] آن چیزی است که نوشته شده: «و یوسف نتوانست خود را نگاه دارد» و غیره؛ «هنگامی که یوسف خود را به برادرانش شناساند»: یعنی یوسف و یهودا در پیوند و یگانگی کامل به هم پیوستند تا یکی با دیگری یکی شود و غیره.

(וע' ע"פ והיה מספר בני [בני ישראל] כו' בענין ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדו ושמו להם ראש אחד כו'. וע' בדרוש ברכת הזמון בענין שדהע"ה [שדוד המלך עליו השלום] יברך על כוס יין המשומר שלע"ל [שלעתיד לבוא] כו' וע' ע"פ מחר חדש בענין יהונתן ودוד:)

(و نیز بنگرید به شرح آیه «و شمار فرزندان اسرائیل چنین خواهد بود» و غیره، درباره «و فرزندان یهودا و فرزندان اسرائیل با هم گرد خواهند آمد و برای خود یک سر خواهند گزید» و غیره. و نیز بنگرید به گفتار بרכת הזמון، درباره اینکه داوود پادشاه ع"ה، در زمان آینده بر جام شراب محفوظ برکت خواهد خواند و غیره. و نیز بنگرید به شرح آیه «فردا ماه نو است»، درباره یوناتان (یهונתן) و داوود.)

ובכל הנ"ל יובן ויבואר מ"ש בלקוטי הש"ס [הששה סדרים] מהאר"י [מהאלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרוננו לברכה / זכרונם לברכה] בביאור מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] בחלק [דק"ב סע"א [סוף עמוד א]] שתפשו הקב"ה לירבעם בן נבט ואמר לו חזור בך כו' א"ל [אמר ליה] מי בראש א"ל [אמר ליה] בן ישי בראש א"ל [אמר ליה] אי הכי לא בעינא.

از مجموع مطالب یادشده، آنچه در لیکوتی هשاس (לקוטי הש"ס) از آریזال (האר"י)، در توضیح گفته حکمای ما ז"ل، آمده است، فهمیده و روشن می‌شود: در [باب] חלק (برگ ۱۰۲، پایان روی الف)، که ה' یربعام بن נباط (یرבעם بن نבט) را گرفت و به او گفت: «بازگشت کن»، و غیره. یربعام به او گفت: «چه کسی در رأس خواهد بود؟» او به یربعام گفت: «پسر یشای (یשי) در رأس خواهد بود.» یربعام به او گفت: «اگر چنین است، [آن را] نمی‌خواهم.»

שהוא ממש הענין הנ"ל שהקב"ה רצה שירבעם יחזור בתשובה ואז יאיר בו מבחי' ומדרגת יוסף בחי' עץ אפרים כו'.

این دقیقاً همان مطلب یادشده در بالاست: ה' می‌خواست یربعام راه بازگشت (תשובה, teshuvah) را پیش گیرد؛ آنگاه پرتویی از مرتبه و درجه یوسف (יוסף)، مرتبه «چوب افرایم (אפרים)»، در او می‌تابید، و غیره.

14 וזהו אני ואתה ובן ישי נטייל בג"ע [בגן עדן] שיהי' [שיהיה] מאיר בהם א"ס ב"ה בהאר' [בהארה] רבה. וזהו אנ"י כו'

و این [معنای] «من و تو و پسر پشای (یשי) در باغ عدن (גן עדן, Gan Eden) گردش خواهیم کرد» است: بی‌نهایت مطلق (این سوف, Ein Sof)، متبارک باد، با پرتویی عظیم در آنان بتابد. و این همان «من» (אני, Ani) است، الخ.

א"ל [אמר ליה] מי בראש כי הוא רצה כמו שהיה עכשיו שבחינת ומדרגת יוסף הוא למעלה מבחי' יהודה
לכך רצה הוא להיות בראש לגבי דוד

او به او گفت: «چه کسی در صدر خواهد بود؟» زیرا می‌خواست [ترتیب چنان باشد] که اکنون هست؛ یعنی مرتبه و جایگاه یوسف (یوسف) از مرتبه یهودا (یهודה) بالاتر است. از این رو می‌خواست در نسبت با داوود (دود) در صدر باشد.

אבל הקב"ה אמר לו שלע"ל [שלעתיד לבוא] **יתעלה יהודה לכן בן ישי בראש כו' א"ל** [אמר ליה] **אי הכי לא בעינא שלא היה בו בחי' בטול ושפלות זה.**

اما ה' به او گفت که در زمان آینده یهودا رفعت خواهد یافت؛ از این رو «پسر پشای در صدر خواهد بود»، الخ. او به او گفت: «اگر چنین است، [آن را] نمی‌خواهم»، زیرا از این خصلت خودنفی‌گری (ביטול, bittul) و فروتنی برخوردار نبود.

15 **וזשארז"ל** [وזהו שאמר רבותינו זכרונם לברכה] **גסות הרוח שבירבעם טרדתו כו'. ומעין זה נתבאר ג"כ במ"א**
בענין המרגלים שלא היה בהם ג"כ שפלות זו לגבי בחי' ארץ העליונה שדימו בעצמם שא"צ [שاین צריך /
שאינו צריך] **לזה להיותן מעלמא דדכורא כולם אנשים כו'.**

و این همان چیزی است که حکیمان ما، که یادشان مبارک باد، گفته‌اند: «غروری که در یربعام (یرבעم) بود، او را دور راند»، و جز این. و چیزی مشابه نیز در جای دیگری درباره جاسوسان شرح داده شده است: آنان نیز در برابر مرتبه زمین برین چنین فروتنی‌ای نداشتند، زیرا در خود می‌پنداشتند که نیازی به این ندارند، چون از عالم مردانه (עלמא ددכורא, alma dedechura) بودند؛ «همگی مرد بودند»، و جز این.

אבל יוסף הצדיק ויהודה יתחברו לע"ל [לעתיד לבוא] **בתכלית היחוד למיהוי אחד באחד כנ"ל:**
اما یوسف (یوسف)، پارسا (צדיק, tzaddik)، و یهودا (یهודה) در آینده در نهایت یگانگی به هم خواهند پیوست، تا یکی با یکی شوند، چنان‌که در بالا گفته شد.

دربارهٔ این نسخه

.the English translation و This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309 /parsha). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ‌چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانهٔ لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

[/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/vayigash/1](https://likuteitorah.com/fa/torah-ohr/vayigash/1) از 1

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی بیتسخاک